

Täysistunto

Torstai 4.2.2016 klo 15.59—21.43

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta sekä kevennettyjen rakentamis- ja kaavamääräysten kokeilusta annetun lain 3 §:n kumoamisesta

Hallituksen esitys HE 148/2015 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan.

Keskustelu

20.35 **Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ilta on rientänyt pitkälle, ja tätä istuntoa ei kohtuuttoman pitkään voi jatkaa. Onko mahdollista, että lyhyesti esittelisin kaikki hallinnonalaani kuuluvat jäljellä olevat kolme lakiesitystä...

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sopii.

...koska joudun valitettavasti sitten itsekin poistumaan?

Tämä hallituksen esitys maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta: Tässä on kyse päätösvallan siirrosta lähemmäksi ihmisiä, osana näitä uudistamishankkeita, mitä hallitus toteuttaa. Ely-keskuksille nykyisin kuuluva poikkeamistoimivalta siirrettäisiin kokonaan kunnille, jotka siis kaavoitusta harjoittavat, ja poikkeamistoimivaltaa lavennettaisiin sillä tavalla, että on mahdollista liike- ja toimistorakennusten tiloja muuttaa asuinkäyttöön tai muuhun ympäristöhäiriötä aiheuttamattomaan käyttöön. Eli helpotetaan käyttötarkoituksen muutosta rakennuksilla, tuodaan poikkeustoimivalta sen alkuperäisen kaavoittajan eli kunnan käsiin elyiltä. Tällä ely-keskusten tehtävät vähenevät, kaksinkertainen työ vähenee, koska vaikka nykyisin poikkeamista päättää ely, niin käytännössä kunnat joutuvat käsittelemään jokaisen poikkeamishakemuksen ja antamaan siihen lausunnon, minkä jälkeen ely sitten käsittelee sen saman asian. Ja tässä nyt sitten valta ja vastuu annetaan kunnille myös poikkeuslupa-asioissa.

Sitten, puhemies, ottaisin seuraavaksi tämän hallituksen esityksen energiatodistuksista uusille rakennustyypeille. Energiatodistukset ovat puhuttaneet eduskuntaa niin kansalaisaloitteen muodossa kuin muutenkin, ja on edellytetty, että energiatodistuksia muutetaan. Nyt tässä lakiesityksessä kuitenkin tehdään energiatodistuksiin ainoastaan ne muutostarpeet, missä komissio on ollut meidän niskassa, eli laajennetaan tätä energiatodistuksen aluetta uimahalleihin, jäähalleihin, varastorakennuksiin, liikenteen rakennuksiin eli kaikkien siihen, mitä tämä direktiivi edellyttää, mitä Suomessa ei ole aiemmin toimeenpantu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2016 vp

Sen sijaan se osio energiatodistuksen uudistamisesta, missä tavoitellaan sitä, että energiatodistus olisi nykyistä informatiivisempi, ja missä käydään läpi nämä kuuluisat energiamuotokertoimet: Energiamuotokertoimet vaikuttavat erittäin keskeisesti tuohon tulevaan lähes nollaenergiarakentamisen lainsäädäntöön, ja sen takia on järkevää, että nämä asiat käsitellään yhdessä. Eli kun tätä nollaenergiarakentamisen lainsäädäntöä valmistellaan, niin siinä yhteydessä funtsitaan nämä energiamuotokertoimet, minkä jälkeen sitten on mahdollista tuoda myös tämä energiatodistuksia koskeva lainsäädäntö ja siihen tarvittavat täydennykset eduskunnan toivomalla tavalla.

Arvoisa puhemies! Otan vielä tuon asuntosäästöpalkkiolakiesityksen. Hallitusohjelman mukaisesti asuntosäästöpalkkio avataan 15-vuotiaille — aiemmin alaikäraja on ollut 18. Tarkoitus on se, että jo 15-vuotias voisi ryhtyä asuntosäästäjäksi omassa päätösvallassaan olevien varojen osalta, olkoonpa ne sitten kesätyötuloja tai pääomatuloja, jos sellaisia sattuu olemaan, tai muita hänen itse määrittämiään rahoja. Eli tässä tarkoitus ei ole avata hyväosaisten lapsille sitä mahdollisuutta, että "pappa betalar" eli että voisi oman lapsensa puolesta esimerkiksi ryhtyä asuntosäästäjäksi. (Välihuutoja sosialidemokraattien ryhmästä) Asuntosäästämisen tarkoitus on opetella vastuullista toimintaa tulevaisuutta varten, ja nyt avataan tämä mahdollisuus. Kuitenkin kun on tämä lisäkorko ja on hyvin todennäköistä, että kovin moni 15-, 16- tai 17-vuotias ei hyvinkään huomattavia summia muitten rahantarpeitten takia tai vähissä olevien varojen takia sinne pysty laittamaan, niin sen takia nuori asuntosäästäjä voi valita, alkaako tämä lisäkorko tulla siitä tilin avaamisen hetkestä vai vasta sitten, kun tuo täysi-ikäisyyden raja 18 vuotta täyttyy. Eli voi pienilläkin summilla harjoitella säästämistä ja tammöistä tavoitteellista toimintaa mutta sitten vakavammin siihen ryhtyä vaikka esimerkiksi sen 18 ikävuoden jälkeen, jolloin tämä lisäkorkoa määrävä aika alkaisi raksuttaa.

Näille kaikille esityksille, arvoisa puhemies, toivon eduskunnan aina valppaitten valio-kuntien antavan arvoisensa, perusteellisen käsittelyn. — Ja nyt pyydän anteeksi, että joudun valitettavasti poistumaan. (Eero Heinäluoma: Se onkin huonompi juttu!)

20.40 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä hallitus tekee erinomaista työtä siirtämällä päätösvallan poikkeamistilanteista ely-keskusten mielivallasta kunnan demokraattiseen päätöksentekoon. On vain yksinkertaisesti järkevää, että esimerkiksi rantarakentamisen poikkeamispäätökset siirretään kuntiin ja korjausrakentamista helpotetaan.

Kun hallituksen esitystä lukee, pitää ihmetellä, miten aiemmilla hallituksilla on ollut halua ja energiaa luoda näitä pykälä ja säännöksiä. Kysymys taitaa olla punavihreästä keskittämisideologiasta ja paremmin tietämisestä. Tällaisia säädöksiä on ilo purkaa, enemmänkin voisi vapauttaa. Mielestäni perusteluissa korostuvat ympäristöasiat jopa liikaa. Toivon hallitukselta lisää rohkeutta jatkossa esityksiin — läpi menevät tällä hallituspuolella.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Heinäluoma.

Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Jos ministerillä on kiire, niin jään kysymään, että olisiko mahdollista, että jos hän hetken aikaa ehtisi olla paikalla, että voitaisiin yhdistää keskustelu näistä loppuasioista, jolloin voisi kuitenkin esittää joitakin kysymyksiä ministerille vielä. Esimerkiksi itseäni kiinnostaa tämä energiatodistusasia, ja sen takia olen täällä illan istunut.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2016 vp

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Miten ministerillä, onko mahdollisuus olla jonkin aikaa?

Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Arvoisa puhemies! Ministerin tehtävä on palvella eduskuntaa, joka on Suomen lakia säätävä elin. Toivon tietysti, että jos tässä on akuutteja kysymyksiä ja tätä keskustelua on odotettu, niin voitaisiin ottaa ne. Ei tämä elämä ole 15 tai 10 minuutista kiinni, että mielelläni kuulen teidän huolianne asioista.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Se sopii oikein hyvin, mutta nyt tarvitsisin vastauksenne, että mihin asti ministeri pystyy olemaan.

Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: 20.55.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten mennään niihin rapsakoihin kysymyksiin. Edustaja Heinäluoma, vastauspuheenvuoro.

20.42 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos sopii, niin mennään minuutin rajoissa, niin että...

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Kyllä, kuten sanoin, vastauspuheenvuoro.

...sitten ehtii useampi puheenvuoro.

Itseäni tämä energiatodistusasia on jäänyt mietityttämään. Seurasin puhemiehenä tätä käsittelyä viime vaalikaudella, kun oli tämä kansalaisaloite, ja siltä osin olen erittäin ilahunut siitä kannasta, jonka eduskunta otti ja silloinen ympäristö- ja asuntoasioista vastaava ministeri Viitanen, joka lähti siitä, että todellakin helpotettaisiin tätä taakkaa, joka vanhoissa omakotitaloissa asuvilla on. Olin hyvin ilahunut, kun tämä oli nyt asialistalla, mutta sitten huomasinkin, etteihän tämä ollenkaan kulje siihen suuntaan, vaan päinvastoin tässä lähtökohtana on, että tuodaan vielä lisää, että seuraavaksi myös autotallit ryhdytään luokittelemaan. Nyt tuntuu, että tämä ei ole hallituksen linjan mukaista, että sääntelyä pyritään keventämään, ei myöskään sen EU-linjauksen mukaista, että katsotaan tarpeetonta sääntelyä. Kysymykseni kuuluu: Miksi ihmeessä näitä vanhoja omakotitaloja pitää piinata näillä täysin teoreettisilla kulutuslaskelmilla, jotka eivät sitten edes kerro ihmisille yhtään mitään? Onko hallitus miettinyt, että tämä esitys ei ole linjassa sen kanssa, mitä te muuten sanotte tekevänne?

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Otetaan siis hetken aikaa näitä minuutin mittaisia vastauspuheenvuoroja. Edustaja Heinonen, kysymys.

20.43 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pidän erittäin myönteisenä tätä poikkeamislupien siirtämistä sinne, missä se paras tieto on, eli paikalliselle tasolle. Tässä viitataan kuitenkin siihen, että elyjen roolin muutosta ja tätä valitusoi-keutta ei oltaisi rajaamassa. Hallitusohjelmassa on kuitenkin sovittu, että elyjen rooli muutetaan konsultoivaksi näissä kaavoituskysymyksissä, ja kysyisin: minkä takia tässä on muutettu tätä linjaa?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2016 vp

Kysyisin myös: kun tässä samassa kokonaisuudessa, missä näitä asioita on, puhutaan myös pienten rakennusten rakentamismahdollisuudesta ilmoitusmenettelyin, kuten myös aurinkopaneeleista ja maalämpöpumpuista, millä tavalla tämän asian valmistelu on edennyt?

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraaville edustajille minuutin mittainen vastauspuheenvuoro: edustajat Viitanen, Myller, Kalmari. Sitten otetaan vielä muutama, mutta nyt tässä vaiheessa edustaja Viitanen.

20.44 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Energiatodistusasia: Kyllä minäkin todella hämmästyin siitä, kun katsoin tätä esitystä ja huomasin, että nyt mennään todella taas siihen suuntaan, että laajennetaan tätä energiatodistusvelvoitetta, jopa autotalleihin. Se kyllä ihan oikeasti hämmästyttää. Tulee joskus mieleen kysymys, eikö mikään enää riitä, jos täytyy nyt tähänkin lähteä. Kaiken kaikkiaan tämä on väärä suunta, ja tämä on täysin päinvastainen suunta kuin mihin edellisellä kaudella menttiin, niin että jos hallitus puhuu kovasti normienpurusta, turhan sääntelyn ja byrokratian purkamisesta, niin tässä mennään nyt täysin päinvastaiseen suuntaan.

Puhemies! Silloin ministerinä hyvässä yhteistyössä Omakotiliiton kanssa ja kansalaisaloitteen henkeä kunnioittaen halusin tehdä aloitteen siitä, että myös EU:n tasolla Suomi pyrki siihen, että nämä niin sanotut vanhat omakotitalot vapautettaisiin kokonaan pakollisesta energiatodistuksesta. Tuolloin kirjelmöin komissaarille, ja haluaisin kuulla, mitä asialle nyt kuuluu. Silloinhan tämä asetettiin ikään kuin REFIT-listalle arvioitavaksi tämän kirjeen vastauksen perusteella.

Toinen asia on tämä kansallinen lainsäädäntö, aivan kuten täällä siitä kysyttiin. Tietenkin olisi ollut hyvä, että tässä yhteydessä olisi jo nyt ollut vanhojen omakotitalojen osalta tätä energiatodistusmenettelyn tekemistä ymmärrettäväksi, (Puhemies koputtaa) paremmaksi ja eduskunnan vaatimalla tavalla. Tästä haluaisin myös kuulla ministeriltä lisää.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Pysytään minuutissa, niin kaikki kerkeävät kysyä ennen kuin ministeri joutuu lähtemään.

20.46 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysyn näistä kaavojen poikkeamispäätöksistä, kun täällä kollega sanoi, että on hienoa, että nyt päätösvaltaa elyn mielivallasta siirretään kunnille. (Timo Heinonen: En sanonut niin! Kuka sanoi?) — Kollega. — Ja kuitenkin kun katsotaan sitä, miten ely on menestynyt niissä, kun on valittanut näistä kuntien rantakaavapäätöksistä, niin se on menestynyt erittäin hyvin eli turhia valituksia ei ole tullut. (Hannu Hoskonen: Ja rakentaminen on estynyt!) Mitä ajattelette tästä? Miten tämä vaikuttaa sitten rantojen rakentamiseen? Me tiedämme kyllä sen, että läheskään kaikissa kunnissa ei ole osaavaa henkilöstöä, (Hannu Hoskonen: On! Ei pidä paikkaansa!) ja ehkä siellä sitten myöskin jotkut pelit voivat mahdollistua, jos ei ole tätä ulkopuolista tarkkailua.

20.47 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Maankäyttö- ja rakennuslain muutos on erittäin hyvä ja vie nimenomaan päätösvaltaa lähemmäs asiakasta, mikä hallitusohjelman linjauksen mukaista on. Kuitenkin kysyisin siitä, että jos elykeskukselle jää valitusoikeus, onko todennäköistä tai mahdollista, että elystä tulee ikään

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2016 vp

kuin tällöinen valitusapparaatti, vaikka tarkoitus on, että viranomaiset eivät toistensa päätöksistä enää entiseen mittaan valittaisi. Ajatusmaailmana voi olla se, ettei haluta esimerkiksi, että maaseudulle ylipäätään rakennetaan eheää yhdyskuntarakennetta ja muuta — tämältyyppisiä näkemyksiä. Toivoisin, että ministeri vastaisi, onko pelkoni aivan turha.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Vielä kolme minuutin vastauspuheenvuoroa, edustajat Torniainen, Viitanen ja Heinonen. Sen jälkeen ministeri vastaa.

20.48 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esitys energiatodistuksesta annetun lain muuttamisestahan johtuu siitä, että Euroopan komissio on todennut, että Suomen lainsäädäntö ei vastaa rakennusten energiatehokkuusdirektiiviä siltä osin, mitä rakennustyyppijä tai rakennusten tiloja on jätetty energiatodistusten menettelyn ulkopuolelle tuossa aikaisemmassa vaiheessa, ja tämä esitys tulee siitä. Tämä esitys todellakin, kun se astuu voimaan, aiheuttaa lisää kustannuksia niin yrityksille, kunnille kuin eri yhteisöille myöskin, ja se on tietysti se huolestuttava asia. Hallituksen esityksessä on arvioitu niitä kustannuksia, paljonko niitä tulee sieltä — ne ovat aika ympäröityjä. Itse kyllä oletan ja toivon, että hallitus jatkossa myöskin seuraa sitä, minkälaisia kustannuksia (Puhemies koputtaa) aiheutuu esimerkiksi kunnille ja yrityksille, ja myöskin kiinnittää huomiota siihen, että energiatodistusten laatimisesta (Puhemies: Aika!) ei tule kohtuuttomia... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

20.49 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt toiseen asiaan eli tähän asp-asiaan. Viime kaudellahan sitä lakia parannettiin siten, että tätä yläkäräjaa nostettiin ja korkotukilainojen enimmäismääriä eri vyöhykkeillä nostettiin. Se oli mielestäni hyvä ja tärkeä uudistus, ja näin eduskuntakin tuolloin ajatteli. Silloin jo mietittiin tätä alaikäräjaa ja päädyttiin siihen, että siinä oli riski tästä pappi betalariasiasta, minin ministeri viittaa, ja siksi sitä ei tässä vaiheessa otettu. Olen seurannut keskustelua ja ymmärtänyt, että tässä on yritetty nyt torjua tämä mahdollisuus, mutta kyllä haluan ja edellytän myös eduskunnalta huolellista kuulemistä tässä asiassa, miten tämän kanssa on.

Mutta minulla on, ministeri, idea teille: tähän voisi jatkossa kehittää vielä sillä tavalla eteenpäin, että nyt kun tässä on kolme vyöhykettä näille enimmäislainamäärille, on Helsinki, sitten on Espoo, Vantaa, Kauniainen, ja sitten on koko muu maa samana omana vyöhykkeenä, mikä tarkoittaa, että nämä enimmäislainamäärät vaikkapa Tampereella ovat samat kuin sitten jossain ehkä pohjoisen pienessä kunnassa, (Puhemies koputtaa) niin voisi tehdä vielä uuden vyöhykkeen kasvukeskuksille, koska siellä tarvitsisi moni (Puhemies: Aika!) nuori ja lapsiperhe tukea.

20.50 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tästä energiatodistuksesta: On totta, että tässä mennään nyt itse asiassa jopa vähän vastahankaan senkin kanssa, mitä EU:ssa on ajettu, eli on tällaista turhan sääntelyn purkamista, ja nyt ne patistavat meitä laittamaan energiatodistukset myös näihin tässä mainittuihin halleihin ja autotalleihin ja muihin. Ja oikeastaan kysyisin ministeriltä: mitä tässä oikein sitten tapahtuu, jos me emme tätä laita toimeen Suomessa? Tämä vie väärään suuntaan.

Sitten tuohon asuntosäästämiseen ihan lopuksi. Minun mielestäni tämä alarajan lasku on hyvä, on hyvä, että opetetaan nuoria säästäväisyyteen, ja kysyisin ministeriltä: onko tässä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2016 vp

mahdollisuus kuitenkin esimerkiksi käyttää vaikkapa valmistujaislahjaa tai rippilahjaa, jos tämäläisyyksiä tuloja taikka lahjoja lapsi saa?

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten ministeri vastaa, 4 minuuttia.

20.52 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Puhemies! Aloitan tästä energiatodistuksesta, ja todellakin tämä nyt laajenee kattamaan niitä rakennuksia, mitä tuo direktiivi edellyttää. Miksi näin? Sen takia, että meillä on Euroopan komission Pilot-menettely käynnissä, ja ellemme tähän reagoi, niin seuraavaksi olemme tässä valvontamenettelyssä. Valitettavasti komissio vain katsoo, että direktiivit pannaan täytäntöön, ja varmasti edustajat Viitanen ja Heinäluoma hyvin tuntevat tämän EU:n menettelyn. No, pidän kuitenkin itse tärkeänä sitä, että katsotaan, mikä meille on Suomessa tärkeintä, ja ne ovat todellakin nämä vanhat pientalot. Ja senpä takia, jos haluamme, että niissä järki voittaa ja pystyttäisiin tämmöisiä ex-ministeri Viitasenkin toivomia poikkeuksia pitämään yllä, eikö silloin juuri kannata muissa toimia sillä tavalla kuin direktiivi edellyttää ja miettiä, mikä on se meidän tärkein juttu, mitä lähdetään ajamaan?

No, sitten nämä asiat, mitkä liittyvät näihin eduskunnan edellyttämiin muutoksiin energiatodistuksiin, todellakin tämä sisällön muuttaminen helpommin ymmärrettäväksi eli informatiivisempi energiatodistus plus sitten näitten energiamuotokerrointen tarkastelu. Kuten tuossa totesin, se asia valmistellaan yhdessä tuon lähes nollaenergiarakentamisen lainsäädännön kanssa, koska siellä joudutaan käyttämään näitä aivan samoja energiamuotokertoimia ja on järkevää, että katsotaan se kerroinpaletti kuntoon kerralla ja sitten tuodaan molemmat lait siltä osin yhtäläisesti tänne eduskunnan käsittelyyn. Eli nämä eduskunnan edellyttämät muutokset energiatodistuksiin tullaan toteuttamaan. Nyt siinä on vain tämä pieni viive, että katsotaan yhtä matkaa ne tämän nollaenergiarakentamisen kanssa.

Nämä muut kysymykset liittyvät esimerkiksi tämän maankäyttö- ja rakennuslain muihin uudistuksiin.

Heinonen kyseli, miten nämä muut kevennykset etenevät. Ne etenevät sillä tavalla, että ne ovat maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa valmistelussa. Nyt tämä poikkeustoimivaltasiirto toteutetaan tässä, ja muuten maankäyttö- ja rakennuslakia tarkastellaan. Toivoin, että kuluvan vuoden aikana nämä muutokset ovat pitkällä.

Sitten tässä oli huolta siitä, että jos kunnilla tämä valta on, mitä siitä seuraa. Olen itse totunut siihen, että vallan mukana siirtyy aina vastuu, ja uskon, että kun se valta on siellä kunnan käsissä, niin siellä osataan myös tehdä vastuullisia päätöksiä, ei siinä sen kummempaa. Eli ei pidä pelätä sitä, että demokraattisesti valituille elimille annetaan valta — niin kuin tässä tapauksessa kunta on demokraattinen yksikkö.

Tämä Viitasen ehdotus vyöhykejaosta on mielenkiintoinen. Lähtökohtaisesti tarkastelen positiivisesti sellaisia asioita, jotka vastaavat todellista tilannetta paremmin kuin mitä nykyinen lainsäädäntö tekee. Eli pistän sen ajatuksen korvan taakse. Kun muutenkin meillä on erilaisia kustannuksia asumisessa eri puolilla, niin en katso, että tätä olisi mitenkään mahdoton asia lähteä funtsimaan. Kiitän ehdotuksesta, mutta tämä ei ollut vielä suinkaan lupaus, (Naurua) joten toivon, ettei siihen vedota.

Kiitoksia asiantuntevasta keskustelusta, ja varmasti näitä huolia valiokunnat tulevat jatkossa täällä käsittelemään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2016 vp

Toinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ja sitten mennään... — Jaaha, vastauspuheenvuoro, Heinäluoma.

20.55 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos ministerin pitää lähteä, niin ymmärrän senkin, mutta sehän ei estä kommentoimasta ministerin sanoa. Ja tähän liittyen sanon vain, että olen kyllä todella pettynyt tähän ministerin linjaukseen. Se oli nimittäin ponneton suhteessa tähän EU-lainsäädäntöön. Olen itse kova unionin kannattaja ja pidän sitä Euroopan asioiden hoidolle välttämättömänä yhteisönä, mutta tällainen ihmisiä kiusaava sääntely, mitä nämä vanhojen omakotitalojen laskennalliset energiatodistukset ovat, on tuhoisaa Euroopan unionille. Ihmiset eivät ymmärrä näitä. Tehdään sellaisia laskelmia siitä, mitkä ovat energiankulutukset, jotka eivät vastaa todellisuutta, koska ne poikkeavat todellisesta energiankulutuksesta. Ja nyt kuljetaan ei suinkaan vähenevän sääntelyn, vaan lisääntyvän sääntelyn suuntaan sen jälkeen, kun eduskunta selvästi viime vaalikaudella sanoi, että se haluaa tällaisesta eroon. Eduskunnalla oli tässä kannanmuodostus, ja luulin, että koko eduskunta on siihen sitoutunut, ja sitä ei ole tässä valmistelussa huomioitu. Tulee lisää sääntelyä. Minusta tässä pitäisi sanoa unionille suoraan, että tämä on juuri toista kuin mitä unioni nyt ilmoittaa itse omassa toiminnassaan haluavansa tehdä, ja katsoa tämä kortti loppuun saakka, mitä unioni tekee, jos me emme laajenna enää tätä täysin turhaa sääntelyä näihin varastotiloihin ja omakotitaloihin.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Yksi vastauspuheenvuoro vielä, edustaja Viitanen, ja sitten ministeri on pyytänyt vielä lyhyen vastauspuheenvuoron, mutta sen jälkeen me menemme tuolle listalle, puhujalistalle.

20.57 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä käsillä olevasta esityksestä ministeri sanoo, että tässä pitäisi ikään kuin olla kiltti, jotta sitten voisimme saada jonkun toisen, tärkeämmän läpi. Mutta minä näen sen asian aivan sillä tavalla, että kun EU itse puhuu REFIT-hankkeestaan, turhien normien purkamisesta, niin meidänhän pitäisi nimenomaan nyt jämeränä sanoa, että eiköhän nyt pistetä roskakoriin ne turhat. Ei EU:n tarvitse jokaista naulan paikkaa meille tulla kertomaan, ja siksi minä toivon, että me olisimme voineet toimia sinne EU:hun päin jämerästi, samalla tavalla kuin ollaan lähdetty tästä pientalojen energiatodistuksen tekemisestä vapaaehtoiseksi, myös tässä lähteä siitä, että ei nyt tarvitsisi sitä autotallia sitten tähän ottaa mukaan. Että tässä minä nyt toivon, että Suomi toimii hyvin vahvasti siellä unionissa kaikkienensa, ja todella alleviivaan, ministeri, että eikö tämä ole myös hallituksen linjan mukaista siinä suhteessa, kun puhutaan, että turhasta sääntelystä eroon. Ei kai nyt voi tulla tällaista uutta, jossa taas kerran kustannukset lisääntyvät, byrokratia lisääntyy? (Puhemies koputtaa) En usko, että kansalaisten ihailu lisääntyy kuitenkaan.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten ministerin vastaus siitä paikalta lyhyesti.

20.58 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Totean vielä, että juuri tämän puolesta, että näitä omakotitaloja koskevat eduskunnan linjaukset pystyttäisiin toteuttamaan, teen töitä. Mutta mitä tekemistä sillä on uimahallien tai jäähallien kanssa? Eli sama kokonaisuus, mutta tiedätte hyvin, kuinka helppoa on lähteä Euroopan unionin lainsäädäntöä muuttamaan. En kiistä sitä, etteikö meidän kannata il-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2016 vp

man muuta puskea sinne suuntaan, mutta te tiedätte myös aivan hyvin, että kannattaa valita, mitkä ovat juuri ne tavoitteet, jotka katsotaan suomalaisten kannalta tärkeimmiksi, ja pyrkiä niitä saavuttamaan.

En usko, että meillä on oikeasti tästä hirveän paljon erimielisyyttä. Itse kannan huolta sen suomalaisen omakotitaloasukkaan turvasta ja oikeudesta, että tämä energiatodistus ei häntä kaltoin kohtelee.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ja sitten mennään puhujalistaan.

20.59 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallituksen esitys 148 on yksi osa isompaa kokonaisuutta normien ja turhan sääntelyn purkamisessa niin, että voisimme kohdentaa voimavaroja tarkoituksenmukaisemmin ja tehokkaammin ja selkeyttää näitä päätöksentekoprosesseja kunnissa ja laajemmilla alueilla. Tässä poikkeamistoimivalta siirretään siis sinne, missä tieto on, eli ely-keskuksilta kuntiin, ja kunnat tekisivät jatkossa nämä päätökset.

Esityksessä ehdotetaan maankäyttö- ja rakennuslakia muutettavaksi siten, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille nykyisin kuuluva poikkeamistoimivalta siirrettäisiin siis kokonaan kunnille. Kunnille siirtyisivät siten kaikki rakentamista koskevat poikkeamispäätökset, ja lisäksi kunnilla olisi toimivalta myöntää poikkeus myös silloin, kun kyse on vähäistä suuremmasta poikkeamisesta asemakaavassa osoitetusta tontti- ja rakennuspaikkakohtaisesta kokonaisrakennusoikeudesta taikka vähäistä suuremman rakennusoikeuden osoittamisesta alueelle, jolle asemakaavassa ei ole osoitettu rakennusoikeutta, poikkeamisesta rakennuksen suojelua koskevasta kaavamääräyksestä sekä poikkeamisesta maankäyttö- ja rakennuslain 53 §:n 3 momentissa tarkoitettua asemakaavan hyväksymisestä johtuvasta rakennuskiellosta.

Kunnille ehdotetaan lisäksi siirrettäväksi kokonaan myös alueellinen poikkeamistoimivalta, jonka soveltamisalaa laajennettaisiin koskemaan myös asemakaava-alueella olemassa olevan liike- tai toimistorakennuksen tilojen muuttamista asuinkäyttöön tai muuhun ympäristöhäiriötä aiheuttamattomaan käyttöön. Eli kaiken kaikkiaan helpotetaan näitä muutostöitä. Kunta voisi päättää, että maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetystä tai sen nojalla annetusta rakentamista tai muuta toimenpidettä koskevasta säännöksestä, määräyksestä, kiellosta tai muusta rajoituksesta voidaan poiketa laajemminkin kuin yhden rakennuspaikan käsittävällä alueella silloin, kun kysymys on asemakaava-alueella olemassa olevan asuin-, liike- tai toimistorakennuksen tilojen muuttamisesta asuinkäyttöön tai muuhun ympäristöhäiriötä aiheuttamattomaan käyttöön. Tämän tavoitteena on luoda niin sanottuja alueellisia lupia niin, että jokaisen talon ei tarvitsisi erikseen hakea lupaa vaan voidaan tehdä tällaisia isompaa aluetta ja sille rakentamista helpottavia päätöksiä.

Tässä esityksessä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille jäisi edelleen valitusoikeus kunnan poikkeamispäätöksistä, mutta hallitusohjelmassa on yksiselitteisesti kirjattu, että ely-keskusten rooli muutetaan konsultoivaksi. Myös tämä on muutoksena tärkeä, ja toivon, että se osaltaan myös etenee.

Tässä keskustelussa nostin tuossa nopeatempoisessa osuudessa esille muita tähän samaan kokonaisuuteen kuuluvia uudistuksia ja pidin myönteisenä sitä, että ympäristöministeri, joka vastaa myös rakentamisesta, ministeri Tiilikainen, kertoi, että tämän vuoden aikana on tarkoitus esimerkiksi saada eduskunnan käsittelyyn laki siitä, että tällainen pieni täydennysrakentaminen, esimerkiksi lisätalon — Ruotsista tutun noin 25—30 neliön lisä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2016 vp

talon — rakentaminen ilmoitusmenettelyllä, aurinkopaneelien, maalämpöpumppujen ja vastaavien asentaminen ilmoitusmenettelyllä, olisi jatkossa Suomessakin mahdollista. Se olisi järkevää turhan byrokratian purkua.

Hallitusohjelmassa on myös kirjattu, että vapaa-ajan asuntojen muuttamista vakinaiseksi helpotetaan ja valitusoikeuksia rajataan niin, että jatkossa näitä valituksia voisivat tehdä ainoastaan ne ihmiset, joihin kyseinen toimenpide suoraan kohdistuu. Myös puurakentamiseen on tarkoitus luoda valtakunnalliset standardit, ja yhtenä tähän kokonaisuuteen vielä hallitusohjelmassa on kirjattu kevennetyn kaavamenettelyn malli, ja myös sitä on tarkoitus viedä eteenpäin. Toivotaan, että nämä nyt etenevät.

Hivenen tässä siis nyt tulee sellaista sääntelyä taikka sääntelyn muutosta, joka varmasti vielä tulee näissä myöhemmissä vaiheissa muuttumaan, esimerkiksi tuon elyn roolin muuttaminen konsultoivaan suuntaan.

21.04 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Hallitusohjelman mukaan rantarakentamisen poikkeamispäätökset siirretään kuntiin. Olen erittäin tyytyväinen, että tämä esitys nyt saatiin eduskuntaan näin pian ja sen on tarkoitus tulla voimaan jo huhtikuun alusta. Uskon, että kunnissa nämä päätökset pystytään varsin hyvin tekemään, hyvin käytännöllisiä päätöksiä, ja siellä on varmasti aivan riittävä osaaminen näihin päätöksiin. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, ely-keskusten, mahdollisuudet ovat edelleen varsin suuret. Niillä on laaja lausunnonanto-oikeus, ja en usko, että tässä on mitään riskiä. Tällä hetkellä lähin tilanne on se, että kunnanhallitus voi vain puoltaa poikkeamislupaa ja on muuten siten ihan voimaton ely-keskusten virkamiesten suhteen.

21.05 Ari Torniainen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Nyt lähetekeskustelussa olevan hallituksen esityksen mukaan päätösvalta rakentamisen poikkeamistilanteista siirtyy ely-keskuksilta kunnille. Tästä hyötyvät sekä luvanhakijat, ely-keskukset että myös kunnat. Koska kunnat vastaavat alueidensa käytön suunnittelusta, on erittäin tarkoituksenmukaista, että myös poikkeamisvalta on kokonaan kunnilla. Nykyinen poikkeamisvallan jako kunnan ja ely-keskusten välillä aiheuttaa usein päällekkäistä työtä ja myös hidastaa lupaprosesseja. Tällä hallituksen esityksellä edistetään ely-keskusten ja kuntien voimavarojen kohdentumista sekä selkeytetään poikkeamistoimivaltaa. Lupaprosessit nopeutuvat, kuntien ja ely-keskusten päällekkäinen työ vähenee, ja kuntien kannalta tilanne paranee myös siinä, että ne voivat myös periä halutessaan maksun tekemästään päätöksestä.

21.07 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! Niin tässä lakiehdotuksessa kuin noissa aikaisemmissa, jotka lähetetään ympäristövaliokuntaan, on se hyvä osa ja sitten se vähän vähemmän hyvä osa. Tässä lakiehdotuksessa on ihan hyviäkin kohtia, esimerkiksi se, että silloin kun päätetään liiketilojen muuttamisesta asuinkäyttöön, se on toki aivan järkevää tehdä kunnassa, koska siellä tiedetään, miten se homma hoituu ja minkälainen tarve on ja minkälaisilta paikoilta. Mutta sitten tullaan tähän rantakaavakysymykseen ja siitä poikkeamiseen. Kuten jo aikaisemmin sanoin, silloin kun ely-keskukset ovat tehneet valituksia kuntien rantakaavapäätöksistä, nämä valitukset ovat menestyneet hyvin. Olen käynyt keskustelua ely-keskuksissa, ja siellä on tuotu tämä asia esille, että tällainen julkinen yleinen ajattelu lähtee siitä, että ely-keskukset ikään kuin kiusatakseen tekevät näitä valituksia, mutta näinhän ei todellakaan ole. Sitä osoittaa se, että nämä valitukset ovat todella menestyneet eli on huomattu, että on tehty virheitä, jotka on pitänyt oikaista. Nyt halutaan ko-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2016 vp

konaan luopua tästä, ja jos vielä sitten ely-keskus — tai mitä ne sitten tulevaisuudessa tulevatkaan olemaan — on vain konsultoiva, niin missä sitten ikään kuin on myöskin se kansalaisen, kuntalaisen, mahdollisuus saada tasapuolisuutta ja saada oikeutta näissä kaava-asioissa? Me kaikki tiedämme, että rantakaavoissa saattaa olla isoja ongelmia. Siellä on isoista taloudellisista eduista tai menetyksistä kyse. Kyllä näiden pitää olla avoimia päätöksenteossa ja myöskin niin, että valitusmahdollisuus on aina.

21.09 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Olen hyvin samaa mieltä edustaja Myllerin kanssa, että todella tässä liike- ja toimistotilojen muuttamisessa asuinkäyttöön päätösvalan siirtäminen kunnille on ihan perusteltua, mutta rantakaavojen poikkeusmenettelyn osalta sitten en todellakaan kannata hallituksen esitystä. Edustaja Myller totesi tämän, että ely-keskusten valitukset ovat menestyneet. Elyjen päätöksistä on valituksen jälkeen muuttunut 9 prosenttia, mutta kuntien valituksenalaisista päätöksistä 44 prosenttia. Eli tämäkin viittaa siihen, että sen lisäksi, että kunnissa toki tunnetaan paikalliset asiat, on myös — kyllä me sen kaikki tiedämme — houkutusta tehdä päätöksiä lyhytnäköisten taloudellisten intressien nojalla. Omasta kotikaupungistani, Tampereelta, tiedän monta esimerkkiä, joissa rakennettu ympäristö on nyt paljon parempaa kuin mitä siitä olisi tullut, jos valtuuston alkuperäinen päätös olisi tullut sellaisenaan voimaan, jos siitä ei olisi valitettu ja sitten tämän valitusprosessin jälkeen asia ei olisi muuttunut. Eli aivan samoin kuin edustaja Myller pidän tärkeänä sitä, että valitusoikeutta ei kavenneta. Pidän hyvin huonona sellaista tulevaisuutta, jossa meillä on kaavoittamista säätelevä lainsäädäntö mutta käytännössä sitten kunnat voivat tehdä melkein mitä vain, ellei rajanaapuri ole tarpeeksi asiantunteva, tarpeeksi hyvin tunne lakia voidakseen tehdä (Puhemies koputtaa) sitten sellaisen valituksen, joka menestyy.

21.11 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri Juha Sipilän hallituksen yksi tärkeä kärkihanke on byrokratian poistaminen, ja sille tielle toivon erittäin ruusuista tulevaisuutta ja parhainta menestystä. Sitten mitä tulee tähän nyt käsitellyssä olevaan lakiin rantarakentamisen poikkeamislupien siirtämisestä kuntien päätettäväksi, sitäkin lämpimästi tuen. Pitää muistaa, että kun rantakaavat on laadittu, ne on laadittu olemassa olevien sääntöjen mukaan. Kaikessa kaavoituksessa, esimerkiksi rantakaavoituksessa, kuten muussakin kaavoituksessa, on se erinomainen puoli, että kaikkien maanomistajien ja edunsaajien rakennusoikeus tarkastellaan puolueettomasti olemassa olevien hyväksyttyjen sääntöjen mukaan. Se on aivan normaalia menettelyä. Elikkä siinä ei ole mitään sen kummempaa mörköä, siinäkään asiassa.

Toinen asia, mitä tulee sitten näihin poikkeamislupiin. Esimerkiksi jos joku ihminen haluaa eläkepäivänsä viettää vaikka siellä Ilomantsin kesämökillä ja jopa rakentaa, muuttaa sen kesäasuttavan hyvän kesämökkinsä omakotitaloksi, laittaa sinne asianmukaiset jätevesijärjestelmät kuntoon, mikä on nykyisellä tekniikalla täysin hoidettavissa, mikä siinä heikkenee? Ei siinä heikkene mikään, kaikki menee ihan oikein.

Pelko siitä, kyttääkö naapuri, kuten edellisessä puheenvuorossa saimme kuunnella edustaja Hassia, että onko se naapuri niin valveutunut, että osaa valittaa: Tämäpä se on juuri se tie, että kyllä se isovelji valvoo. Mistähän edustaja Hassi on tuonkin mallin löytänyt? En jaksa oikein kuvitella.

Mutta joka tapauksessa, arvoisa rouva puhemies, jos tämä maa todella haluaa nousta tästä laman suosta ylös, niin meillä pitää saada rakentaminen liikkeelle. Meillä seisovat mil-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2016 vp

jardien hankkeet erilaisten valitusten takia hallinto-oikeuksissa odottamassa lupaa, ja samaan aikaan meillä on heti 500 000 työtöntä — ei ole tietenkään vielä 500 000:ta, mutta kun huomioidaan kaikki ne, jotka ovat tuettuna tai jossakin koulutuksessa tai lomautettuna tai jotain muuta, niin ei paljon puolesta miljoonasta enää puutu — ja valtionvelan määrä kasvaa kohinalla. Kyllä tämä tie on kuljettu, hyvät ystävät, loppuun. Jos tässä maassa joku haluaa investoida edelleen, mikä on erittäin positiivinen asia, niin minun mielestäni niille hankkeille pitää antaa lupa mahdollisimman äkkiä. Tällainen turhanaikainen pelleily siitä, että joku viranomainen tietää jossakin Ilomantsissa tai Utsjoella taikka Pelkosenniemiellä tai peräti Hankoniemiellä sen, minne sen mökin saa rakentaa, kun kaavat ovat kunnossa — aivan turhaa viisastelua ja ajan tappamista. Siellä odottaa valtava määrä investointeja, suomalaisia rakennustarpeita menisi kaupaksi, tulisi työtä, tulisi valtiolle verotuloa, arvonlisäveroa ynnä muuta.

Otan yhden esimerkin, tai oikeastaan kaksi esimerkkiä, edellä kuulluissa puheenvuoroissa mainitusta viranomaisluotettavuudesta. Silloin kun Ilomantsiin, Suomeen, suunniteltiin tätä Natura-aluetta, nämä Satu Hassin mainitsemat hengenheimolaiset, viranomaiset, suunnittelivat erittäin korkeatasoisia suunnitelmia. Ystäväni tilalla väitettiin olevan avosuota, vaikka sillä kyseisellä tontilla kasvoi 250 hehtaaria parasta mäntytykkiä. Ei ollut vaivauduttu käymään edes paikalla katsomassa, mitä siellä oli. Samoin kesämökkini vieressä olevasta alueesta papereissa luki, että se on erinomainen luonnontilainen, harjuinen, havumetsäinen alue. Kysymyksessä oli Enso-Gutzeitin hakkaama, juuri auraama ja kylvä-mä alue. Kyllä siellä meikäläinen vielä kipeillä jaloilla jotenkuten eteenpäin pääsi, mutta luonnontilaisesta metsästä tuskin voi puhua, kun avohakkuu oli käynyt edellisellä viikolla. Sitten sen jälkeen tietenkin heti oli laikutettu, että pääsee uusi metsä kasvamaan. No, metsä sinne on kasvanut, mutta mitä tulee tähän viranomaisuskottavuuteen, niin nämä esimerkit kertokoot sitten, mitä se viranomaisuskottavuus on, jos avosuota ei eroteta 250 motti-hehtaarin metsiköstä. Pikkuisen epäilen tätä menettelytapaa.

Mutta jos me todella tässä maassa haluamme, että alamme pikkuhiljaa maksaa velkojamme — ja se tiehän meidän on pakko käydä, muuta tietähän meillä ei ole — niin tällaiset turhat byrokraatit on todella purettava. Ei yhtäkään virkamiestä tällaiseen tehtävään enää tarvita. Kunnissa osataan samalla keinoin piirustukset katsoa, kaavat lukea ja niin edelleen, ei se ole mitään rakettitiedettä, ja jos joku viranomainen jossakin epäilee moista, niin käyköön itse katsomassa, mikä se tilanne siellä on, jos niin paljon aikaa on, mutta älköön siitä kenellekään palkkaa maksettako, koska jos me haluamme tämän maan tästä suosta ylös, niin meidän on pikkuhiljaa ruvettava töihin.

Arvoisa rouva puhemies! Lopuksi haluan sanoa vielä sen, että kun todellakin Suomessa on miljardien investoinnit odottamassa lupakäsittelyä, niin onhan se nyt kummallista touhua, että esimerkiksi Ilomantsissa, kun valokuitua rakennettiin kahdeksan kuukautta — edustaja Heinäluoma, erikoisesti teille tämän haluan sanoa, ja edustaja Myllerille myös — eli kun Ilomantsi teki valokuituhanketta, niin meidän luvat, ne paperit, siitä, että saamme valtion teiden alitse porata ne tunnelit, joista kaapelit menevät, kahdeksan kuukautta seisovat Tampereen ely-keskuksen pöydällä. Nuori naisinsinööri, joka ei ole koskaan, ikinä, käynytäkään Ilomantsissa, odotutti kahdeksan kuukautta. Miehet ja koneet odottivat lupaa päästä töihin. Tämäkö on teidän mielestänne sitä hyvää byrokratiaa, kysyn vain. (Riitta Myller: Ei todellakaan!)

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2016 vp

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan.